

Anna Krupska-Perek

Wprowadzenie

Językoznawstwo : współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze 6,
5-6

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wprowadzenie

W niniejszym tomie (szóstym) „Językoznawstwa” wyraźnie potwierdza się zainteresowanie młodych autorów językoznawstwem w dydaktyce, głównie w zakresie akwizycji języka (pierwszego lub drugiego).

Zrozumiałe, że chodzi zwłaszcza o poszukiwanie reguł uniwersalnych i o szczególne uwydatnienie fonologii. Pewną oczekiwaną nowością jest uwzględnienie składnika prozodycznego mowy (akcentu wyrazowego, zdaniowego, intonacji, rytmu).

Opanowanie leksykonu wiąże się oczywiście na ogół z poznawaniem języka drugiego. I tu młodzi badacze (autorzy artykułów) sięgają do specyficznych sytuacji dydaktycznych, np. nauczania języka drugiego w klasach uczniów z dysleksją, ewentualnie wykorzystują na lekcjach nowe techniki i specyficzne pomoce, np. tablice interaktywne.

Wyraźnie doceniona została też w niniejszym tomie rola motywacji osobistej w uczeniu się języka obcego. Tu autorka proponuje gry edukacyjne, które aktywizują ambicje uczniów, sprzyjają rozwojowi sprawności językowych, ale przede wszystkim pozwalają na samodzielne rozpoznawanie efektów własnych. W tym artykule znajdujemy też ciekawe ujęcie motywacji zewnętrznej i wewnętrznej.

Jeden z artykułów pokazuje, jak same tendencje w nauce mogą być pretekstem do skonfrontowania i zbadania w środowisku rodziców, nauczycieli, teoretyków dydaktyki utrwalonych stereotypów, dotyczących tego zjawiska edukacyjnego. Osobliwość ujęcia problemów może ułatwić dotarcie do istoty kłopotów szkolnych.

Nie bez znaczenie jest to, że autorzy artykułów o tej tematyce posługują się językiem angielskim lub operują innojęzycznym materiałem badawczym (np. niemieckim).

W prezentowanym numerze czasopisma znalazły też miejsce charakterystyczne zjawiska komunikacji społecznej. Rozważania o dyskursie (zwłaszcza parlamentarnym) włączają się do wciąż aktualnej dyskusji w poszukiwaniu istoty pojęcia dyskursu i sformułowania jego satysfakcjonującej wszystkich – definicji.

Oryginalny sposób i mechanizm interpretacji perswazji, w równie specyficznej formie jej wykonania, z wykorzystaniem osobliwego dźwięku ulotnego, dotyczącego tematyki medycznej, nie tylko poszerza obszary działań perswazyjnych, ale przede wszystkim wzbogaca propozycję językowo-tekstowych analiz tego typu komunikatów.

Dwa artykuły dotyczą określonych specyficznych grup ludzi, ich mowy i szczególnych terenów, które zamieszkują – chodzi o Podhale i stosunkowo bliskie obszary Słowacji.

Gwara podhalańska – wciąż bardzo atrakcyjna, a może nawet bardziej interesująca niż pół wieku temu, zwłaszcza, że niniejszy artykuł nie żałuje nam autentycznych szczegółów języka we wszystkich jego podsystemach: fonetyce, fleksji, składni i leksyce...

Natomiast „Bardziej” i okolice dostarczają ciekawych zagadek etymologicznych i bogactwa etnograficznego oraz osobliwości języka, zwłaszcza w pieśniach ludowych.

Nazewnictwo specjalne – odrębny obszar merytoryczno-funkcjonalny – wprowadza do obecnego numeru „Językoznawstwa” przynajmniej trzy wyraziste grupy wyrazów:

- onomastyka miejska Katowic ze specyficznym ujęciem społecznym, uwydatniającym stosunek mieszkańców miasta do nazw lokalnych;
- oraz dwa ważne w komunikacji zakresy słownictwa ogólnego:
- nazwy kolorów z uwzględnieniem interpretacji psychologicznej i rozwoju historycznego w języku angielskim;
  - nazwy zdrobnień, eufemizmy – zwłaszcza w ujęciu porównawczym ze względu na sposoby definiowania i pełnione funkcje.

Konkretny, wyrazisty i atrakcyjny materiał literacki i językowy w zakresie wartościowania – felietony Krzysztofa Teodora Toeplitza – pozwolił na interesujące rozróżnienie wartości w obszarach językoznawstwa i psychologii oraz wprowadzenia interesującego, przekonującego rozgraniczenia emocji i ekspresji (oczywiście przede wszystkim na płaszczyźnie ich nazw).

Ukazanie się naukowo odkrywczej, nowatorskiej i oryginalnej rozprawy Andrzeja Kudry stało się inspiracją do twórczego wykorzystania teorii chiralności (ewentualnie ujęcia w postaci odbicia lustrzanego).

Zamieszczenie w niniejszym zeszycie „Językoznawstwa” artykułu poświęconego sztuce baletu i jego komunikacyjnemu ujęciu może być śmiałym i atrakcyjnym wykorzystaniem chiralności w zupełnie innym tworzywie – nie w języku, a w ruchu baletowym.

Dokonany tu przegląd treści artykułów pozwala dostrzec zainteresowanie aktualną problematyką naukową, dyskusyjność proponowanych ujęć i oryginalność zainteresowań indywidualnych.

Anna Krupska-Perek
(z częściowym wykorzystaniem opinii recenzentów)